

Posouzení splnění povinnosti provést dílo dle ObchZ

Skutečnost, že objednatel, aniž převzal dílo od svého zhotovitele, „předal dílo do užívání“ třetí osobě, je pro posouzení otázky, zdali zhotovitel splnil povinnost dílo provést (včetně předání díla objednateli) dle § 544 odst. 1 obch. zák., nerozhodná. Splnění povinnosti předat dílo podle citovaného ustanovení obchodního zákoníku totiž nelze dovozovat ze skutečnosti, že k převzetí díla došlo mezi dalšími účastníky dodavatelského řetězce, resp. že dílo užívá třetí osoba. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší v rozsudku sp. zn. 32 Cdo 5187/2007, v němž konstatoval, že „ke splnění povinnosti zhotovitele provést dílo (§ 554 odst. 1 obch. zák.) nemůže dojít konkludentně tím, že toto dílo převezme další objednatel, pokud nebylo provedeno způsobem a postupem sjednanými účastníky ve smlouvě.“

podle usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Cdo 2446/2015, ze dne 5. 4. 2016

[vytisknout článek](#)

Dotčené předpisy: § 554 odst. 1 obch. zák. ve znění do 31. 12. 2013

Kategorie: [smlouva o dílo](#); zdroj: www.nsoud.cz

Z odůvodnění:

Žalobkyně se domáhala na žalované zaplacení částky 1 000 000 Kč s příslušenstvím představující část ceny díla a smluvní pokuty, na něž žalobkyni vznikl nárok na základě smlouvy o dílo uzavřené mezi žalobkyní jako zhotovitelkou a žalovanou jako objednatelkou dne 24. 1. 2012. Žalobkyně tvrdila, že dílo řádně provedla a dne 9. 5. 2012 je předala do užívání žalované, která je tentýž den předala do užívání společnosti Pražská teplota a.s. (dále též jen „Pražská teplota“). Téhož dne bylo odborem výstavby Městské části Praha 11 vydáno předčasné povolení k užívání díla „předávací stanice tepla“ v bytovém domě Z.

Okresní soud ve Strakonicih rozsudkem ze dne 23. 9. 2014, č. j. 7 C 144/2014-79, žalobu zamítl (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení mezi účastnicemi (výrok II.).

Soud prvního stupně vzal za prokázané, že účastníci uzavřeli dne 24. 1. 2012 smlouvu o dílo č. V/90/0013/12 podle ustanovení § 536 a násl. obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“), na jejímž základě se žalobkyně zavázala zhotovit pro žalovanou dílo – „Technologická část předávací stanice v ulici Z“. Soud prvního stupně vzal rovněž za prokázané, že generálním investorem předávací stanice byla společnost B.D.S. spol. s r.o. (dále též jen „BDS“), pro kterou stavbu realizovala společnost Pátá stavební CZ, a.s. (dále též jen „PÁTÁ STAVEBNÍ“), pro niž dílo realizovala žalovaná prostřednictvím žalobkyně.

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že ve shora uvedené smlouvě o dílo sjednali účastníci okamžik vzniku práva na zaplacení kupní ceny díla nikoli ve vazbě na provedení díla, nýbrž ve vazbě na předání předmětu díla (čl. 5.1.1 této smlouvy). Ze skutkových zjištění podle soudu prvního stupně vyplynulo, že dílo nebylo řádně předáno a převzato, neboť za žalovanou dílo nepřevzala osoba, jež by k tomu byla oprávněna. Žalobkyni tedy nevznikl nárok na zaplacení ceny díla, neboť nenastala splatnost ceny díla. Protože žalovaná neporušila svou povinnost zaplatit cenu díla, nedostala se do prodlení a nevznikla jí ani povinnost zaplatit smluvní pokutu.

Žalobkyně podala proti rozsudku soudu prvního stupně odvolání. Krajský soud v Českých Budějovicích v záhlaví uvedeným usnesením zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Odvolací soud konstatoval, že soud prvního stupně neodůvodnil rozsudek v souladu s požadavky vyplývajícími z ustanovení § 157 (dále též jen „o. s. ř.“), neboť se nevypořádal s námitkou žalobkyně, že „žalovaná předala dne 9. 5. 2012 dílo do užívání společnosti Pražská teplárenská a.s., resp. svým smluvním partnerům bez výhrad.“ Soud prvního stupně tak řízení zatížil vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 občanského soudního řádu, majíc za to, že dovoláním napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného a procesního práva, „při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly řešeny či byly posouzeny jinak.“

Podle dovolatelky se jedná o následující otázky: Je soud prvního stupně povinen poučovat účastníka řízení ohledně břemene tvrzení a břemene důkazního ve smyslu ustanovení § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. i k právně irrelevantním aspektům sporu? Je odvolací soud oprávněn i přes zásadu koncentrace řízení vyjádřenou v ustanoveních § 119a a § 205a o. s. ř. vydat zrušující rozhodnutí za situace, kdy je účastník pasivní ohledně svého břemene tvrzení a břemene důkazního? Je osobou oprávněnou k převzetí díla ve smyslu ustanovení § 554 odst. 1 obch. zák. osoba odlišná od objednatele, se kterým je zhotovitel ve smluvním vztahu ze smlouvy o dílo, aniž by zároveň tato osoba byla objednatelem k tomuto právnímu jednání zplnomocněna? Může fyzická osoba, která není oprávněna k platnému převzetí díla od zhotovitele za objednatele – právnickou osobu, za tutéž právnickou osobu v pozici zhotovitele platně totéž dílo předat dalšímu subjektu jako objednateli? Je odvolací soud povinen v rámci zrušujícího rozhodnutí respektovat kritéria pro odůvodnění rozsudku uvedená v ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř.? Je odvolací soud oprávněn přistoupit ke zrušujícímu rozhodnutí i za situace, kdy pro to nejsou zákonem splněné podmínky?

Rozhodnutí odvolacího soudu podle dovolatelky spočívá na nesprávném právním posouzení věci, uvažoval-li odvolací soud o předání díla žalovanou Pražské teplárenské. Podle ustanovení § 554 odst. 1 obch. zák. musí zhotovitel mj. předat dílo objednateli. Žalovaná však nebyla ve smluvním vztahu ze smlouvy o dílo ani s Pražskou teplárenskou, ani s jinými osobami s výjimkou PÁTĚ STAVEBNÍ, která se ovšem žádného přejímacího řízení neúčastnila, což vyplývá i z provedených listinných důkazů. Odvolací soud pominul, že žalobkyně opak netvrdila a nenavrhovala k prokázání opaku žádné důkazy, a nepřihlédl ani k výpovědi A. Č. před soudem prvního stupně, z níž podle dovolatelky plyne, že Pražská teplárenská dílo vůbec nepřevzala, a to ani od svého smluvního partnera – B.D.S.

Dovolatelka rovněž nesouhlasila se závěrem odvolacího soudu o tom, že rozsudek soudu prvního stupně nesplňuje požadavky uvedené v ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř., a měla za to, že rozhodnutí soudu prvního stupně je nejen věcně správné, nýbrž i řádně odůvodněné.

Další námitky dovolatelka směřovala proti závěru odvolacího soudu, že soud prvního stupně bude muset v dalším řízení posoudit chování žalobkyně (správně mělo být v usnesení odvolacího soudu uvedeno žalované) při předání díla svému dalšímu objednateli. Podle dovolatelky nebyl soud prvního stupně povinen poučit žalobkyni podle ustanovení § 118a o. s. ř., že má navrhopvat důkazy k tvrzení o předání díla PÁTÉ stavební, neboť žalobkyně takové tvrzení nepřednesla. Soud prvního stupně nebyl povinen poučit žalobkyni ani o tom, že má navrhopvat důkazy k tvrzení o předání díla B.D.S. či Pražské teplárenské.

Odvolací soud podle dovolatelky též pochybil, pokud sám dovodil, že dokazování má být vedeno k otázce předání díla žalovanou B.D.S., i když žalobkyně žádné takové důkazní návrhy nečinila. Soud prvního stupně přitom podle dovolatelky nebyl povinen zabývat se tvrzením žalobkyně o předání díla B.D.S. (se kterou dovolatelka nebyla v žádném smluvním vztahu), neboť jediným kdo mohl od dovolatelky dílo převzít byla PÁTÁ STAVEBNÍ. Odvolací soud také pominul, že při přejímacím řízení dne 9. 5. 2012 nebyla dovolatelka řádně zastoupena osobou oprávněnou za ni dílo převzít a z provedeného dokazování vyplynulo, že v místě, kde bylo dílo prováděno, se žádná další osoba oprávněná jednat za dovolatelku nenacházela. Dovolatelka dále polemizovala se závěrem odvolacího soudu o případném zániku závazku dovolatelky ze shora uvedené smlouvy o dílo pro nemožnost plnění a odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu vytkla, že nesplňuje kritéria uvedená v ustanovení § 157 o. s. ř.

Dovolatelka navrhla, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ve vyjádření k dovolání se žalobkyně s rozhodnutím odvolacího soudu zcela ztotožnila a nesouhlasila ani s argumentací dovolatelky týkající se posouzení předání díla a vad napadeného rozhodnutí. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud dovolání odmítl, případně zamítl.

Vzhledem k datu vydání usnesení odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení – v souladu s bodem 7. čl. II přechodných ustanovení části první zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a s bodem 2. čl. II přechodných ustanovení části první zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi opakovaně zdůrazňuje, že požadavek, aby dovolatel v dovolání uvedl, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, je podle ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř. obligatorní náležitostí dovolání. Může-li být dovolání přípustné jen

podle ustanovení § 237 o. s. ř. (jako je tomu v projednávané věci), je dovolatel povinen v dovolání vymezit, které z tam uvedených hledisek považuje za splněné, přičemž k projednání dovolání nepostačuje pouhý odkaz na ustanovení § 237 o. s. ř. nebo citace textu tohoto ustanovení (či jeho části). Jiný výklad by vedl ke zjevně nesprávnému (textu občanského soudního řádu odporujícímu) závěru, že dovolání je ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné vždy, když v něm dovolatel vymezí dovolací důvod (srov. např. usnesení ze dne 16. 5. 2013, sp. zn. 26 Cdo 1115/2013, ze dne 23. 7. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1559/2013, ze dne 27. 8. 2013, sen. zn. 29 NSCR 55/2013, ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2488/2013, ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2649/2013, ze dne 31. 10. 2013, sen. zn. 29 NSCR 97/2013, a ze dne 30. 1. 2014, sen. zn. 29 ICdo 7/2014, která jsou veřejnosti dostupná, stejně jako dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu, na jeho webových stránkách).

Požadavek, aby dovolatel v dovolání uvedl, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, však není naplněn ani tehdy, vymezí-li dovolatel v dovolání pro řešení určité právní otázky více předpokladů přípustnosti, které si vzájemně konkurují (vzájemně se vylučují), jak tomu bylo i v této věci. I v takovém případě tedy dovolání trpí vadou, neboť neobsahuje náležitosti podle ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř. (shodně srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 32 Cdo 4283/2014, či ze dne 16. 2. 2016, sp. zn. 32 Cdo 3883/2015).

Těmto požadavkům dovolatelka nedostála, neboť v rámci údaje o tom, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti, nejprve mechanicky citovala celý obsah ustanovení § 237 o. s. ř. a následně uvedla více předpokladů přípustnosti, které si vzájemně konkurují. Právní otázky dovolatelka v dovolání sice vymezila, avšak bez jakékoli vazby na jednotlivé předpoklady přípustnosti. Není tedy zřejmé, které z předpokladů přípustnosti uvedených v citovaném ustanovení se mají vztahovat k jednotlivým právním otázkám vymezeným dovolatelkou.

Z obsahu argumentace dovolatelky se však podává, že stran otázky provedení (předání) díla předpoklad přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 o. s. ř. spatřuje v tom, že odvolací soud se při jejím řešení odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, když uzavřel, že pro posouzení převzetí díla žalovanou je zásadní, že „žalovaná předala dne 9. 5. 2012 dílo do užívání společnosti Pražská teplotní a.s., resp. svým smluvním partnerům bez výhrad.“ Pro řešení této otázky je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť odvolací soud se při jejím řešení otázky odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a je proto i důvodné.

Nejvyšší soud přezkoumal rozhodnutí odvolacího soudu v napadeném rozsahu (srov. § 242 odst. 1 o. s. ř.), jsa vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně toho, jak jej dovolatelka obsahově vymezila (srov. § 242 odst. 3 větu první o. s. ř.). Nejvyšší soud se proto zabýval správností právního posouzení věci zpochybnovaného dovolatelkou (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 548 odst. 1 obch. zák. objednatel je povinen zaplatit zhotoviteli cenu v době sjednané ve smlouvě. Pokud ze smlouvy nebo tohoto zákona nevyplývá něco jiného, vzniká nárok na cenu provedením díla.

Určení doby vzniku nároku zhotovitele a povinnosti objednatele k úhradě ceny díla svěřuje ustanovení § 548 odst. 1 obch. zák. v první řadě smlouvě. Teprve tehdy, nevyplývá-li ze smlouvy nebo obchodního zákoníku něco jiného, vzniká nárok na cenu provedením díla.

Podle ustanovení § 554 odst. 1 věty první obch. zák. zhotovitel splní svou povinnost provést dílo jeho řádným ukončením a předáním předmětu díla objednateli v dohodnutém místě, jinak v místě stanoveném tímto zákonem.

Ve smlouvě o dílo č. V/90/0013/12 uzavřené dne 24. 1. 2012 účastníci vážali vznik práva na zaplacení ceny díla na předání předmětu díla objednateli (čl. 5.1.1 této smlouvy). K provedení díla podle § 554 odst. 1 obch. zák., a to včetně jeho předání, s účinky vyplývajícími ze zákonné úpravy, však může dojít pouze mezi zhotovitelem a objednatelem, ledaže by třetí osoba, jíž je dílo zhotovitelem předáno, byla oprávněna dílo převzít jménem objednatele. Ke shodnému závěru dospěl Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 14. 2. 2007, sp. zn. 32 Odo 251/2005, v němž uvedl, že „dílo na základě smlouvy o dílo podle § 536 a násl. obch. zák. musí být objednateli předáno [...] a [b]ylo-li dílo předáno třetí osobě, která nebyla oprávněna jednat jménem objednatele nebo za objednatele, nebylo dílo provedeno (splněno).“ Tento závěr Nejvyšší soud aproboval i v usnesení ze dne 27. 6. 2007, sp. zn. 32 Odo 737/2005, a dovolací soud nemá důvod se od něj odchýlit ani v nyní projednávané věci.

Skutečnost, že objednatel, aniž převzal dílo od svého zhotovitele, „předal dílo do užívání“ třetí osobě, je pro posouzení otázky, zdali zhotovitel splnil povinnost dílo provést (včetně předání díla objednateli) dle § 544 odst. 1 obch. zák., nerozhodná. Splnění povinnosti předat dílo podle citovaného ustanovení obchodního zákoníku totiž nelze dovozovat ze skutečnosti, že k převzetí díla došlo mezi dalšími účastníky dodavatelského řetězce, resp. že dílo užívá třetí osoba. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší v rozsudku ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. 32 Cdo 5187/2007, v němž konstatoval, že „ke splnění povinnosti zhotovitele provést dílo (§ 554 odst. 1 obch. zák.) nemůže dojít konkludentně tím, že toto dílo převezme další objednatel, pokud nebylo provedeno způsobem a postupem sjednanými účastníky ve smlouvě.“

V tomto směru byl dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci dle § 241a odst. 1 o. s. ř. uplatněn právem.

Jinými otázkami a námitkami, které dovolatelka formulovala, se dovolací soud vzhledem ke shora uvedenému závěru nezabýval, neboť tyto otázky se odvíjejí od nesprávného závěru odvolacího soudu v otázce provedení (předání) díla.

S ohledem na uvedená právní pochybení odvolacího soudu Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), zrušil usnesení odvolacího soudu a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 věta první o. s. ř.).

Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243g odst. 1 část první věty za středníkem o. s. ř.).

O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení odvolací soud rozhodne v novém rozhodnutí o věci (§ 243g odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.